

אהרון גלעדי

"תערוכות תל-אביב" / הארץ / 24.11.61 / תע' יחיד / גלריה "ישראל" / תל-אביב

אהרון גלעדי הוא הצייר הפיגורטיבי היחיד הקשור בגלריה "ישראל", ומעניין לראות את הצורה בה מנסה גלעדי לקשר בין המוטיבים הפיגורטיביים האופייניים כל כך לציורו ובין נטייתו לבנות את הציור בפיתוח ציורי טהור שאינו מוגבל בנושא הפיגורטיבי. לפני כשנה ערך גלעדי תערוכת יחיד בביתן "הלנה רובינשטיין", ותערוכתו הנוכחית מעידה שגישתו לציור כמעט לא נשתנתה כלל. אמנם הופיעו, בתקופה שבין שתי תערוכות אלה, כמה עבודות שלו שעמדו ממש על גבול המופשט, אולם היתה זו מעין תנודת מטולטלת שהחזירה אותו לסגנון הקודם, אלא שהעשירה סגנון זה קמעה.

הנושא החוזר ברוב רובן של יצירות גלעדי הוא קבוצת דמויות הנמצאות בנוף. אם כי תמיד נשמר הקשר ההדוק עם המומנט הצורני-פיגורטיבי של הדמויות, מנסה גלעדי לבנות את הציור ע"י פיתוח ציורי טהור. מבנה זה נעשה ברובו דרך משיכות מכחול דשנות, חופשיות ומשהו אטומות. אפשר לעקוב אחרי התפתחות הכתם הצבעוני מהבד העירום, הנשאר בכמה משטחים בצורתו הראשונית, ועד משטח הצבע המלא והדשן - אך אין כל שקיפות בכתם הצבע עצמו, והתפתחות זו של הצבע נראית רק מכתם למשנהו ולא בתוך הכתם עצמו לעומק.

ייתכן שיש סמליות לדרך עבודתו של גלעדי בעובדה שהדמויות המאכלסות את בדיו חסרות תווי פנים אישיים. הראש מסומן בכתב אובאלי, המוקף קו מתאר עבה. אנונימיות זו של הדמויות הופכת אותן למעין אבות-טיפוס במקום דמויות בעלות אופי אישי משלהן, וכן עושה את הדמויות לגולמיות במידה מסוימת. עיון נוסף בציוריו של גלעדי מגלה גם את הסיבה לטיפול זה בדמות האדם. אין לחפש מקורה של אנונימיות זו בתפיסה רוחנית זו או אחרת, אלא בניסיון לבנות יחסים צורניים-צבעוניים, המתפתחים מתוך הציור עצמו על אף הכפייה שבנושא הפיגורטיבי. מפגש התנגשות זה בין המוטיבים הפיגורטיביים והפיתוח הציורי הטהור, בולט בעיקר, כמובן, כאשר הנושא הפיגורטיבי הוא דמות האדם המחייבת פרופורציות מסוימות וסדר כתמים ברור. נטייתו הטבעית של הצייר היא להתעלם במידת האפשר מפרטים צורניים המופיעים בנושא (אדם), כדי להקל על עצמו את ההתייחסות לדמות כמערך כתמי טהור. ברור מאליו, שתווי פנים מהווים תכתיב קשה לצייר כזה וזוהי, כנראה, הסיבה שגלעדי מתעלם מתווי פנים אלה. קל יותר המצב כאשר הנושא הוא נוף. נוף מאפשר עריכה מופשטת והוא נוח יותר לפיתוח צורני חופשי. אפשר לעקוב אחרי מעבר זה ממוטיבים פיגורטיביים למופשטים דרך ציור כ"עין גב" בו מכתיבה צורת הדמויות הפיגורטיביות את ההתפתחות של הציור, או דרך הציור "אנשים ופרחים" בו מאפשרת צורת הפרחים אורגניות רבה יותר עם ראשי האנשים, ועד לציור "נוף", האורגני כולו וכמעט מופשט.